

FUNDRAISING ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

35. synod na svém 2. zasedání pověřil usnesením č. 26 synodní radu, aby pro 3. zasedání 35. synodu připravila samostatnou zprávu o činnosti a výsledcích fundraisingu.

1. Základní východiska fundraisingu ČCE

Financování ČCE se za posledních 30 let zásadně proměnilo. Z organizace, jejíž zásadní finanční potřeby hradil stát, se stala organizace, která prostředky v nemalé výši spravuje a rozděljuje. Vznikla řada institucí jako je Personální fond, ČCE reality, zásadně se zvýšila personální agenda, založeny byly nové aktivity jako diakonické a rozvojové projekty (DaRP). Zároveň zcela zásadně ubývají zahraniční zdroje, které dosáhly mezi léty 2008–2020 souhrnně **115 milionů korun** (viz příloha 1). Nelze s nimi v takové výši nadále počítat v situaci, kdy se ČR sociálně-ekonomicky řadí mezi vyspělé země. Cílem je růst podílu zdrojů z České republiky. ČCE je a bude financována vícezdrojově a roste potřeba péče o interní i externí zdroje.

Cílem fundraisingu je kromě hledání dalších zdrojů pro projektové financování aktivit ČCE zajistit náklady na administraci těchto projektů ve výši srovnatelné s jinými nevládními organizacemi.

2. Struktura zdrojů v grafech

Tabulka příjmů a výdajů financí ČCE z hlediska struktury příjmů a výdajů je uvedena v Příloze 2 a 3. Vícezdrojové financování je běžné a žádoucí u všech projektů ČCE.

Příjmy církve jako celku v roce 2019: 405 mil. Kč, z toho zhruba:

- 1/4 z příspěvků a darů členů církve (26 %)
- 1/4 z hospodaření s majetkem církve (24 %)
- 1/8 z grantů, soukromých zdrojů apod. (12 %)
- 3/8 ze státního rozpočtu (majetkové vyrovnání se státem) (37 %)

Jiné, než uvedené zdroje církev k dispozici nemá.

Výdaje

- Více než 1/3 výdajů tvoří personální náklady (34 %)
- Téměř 1/3 tvoří provozní výdaje (33 %)
- Necelá 1/4 slouží k tvorbě rezerv/fondů (22 %)
- Zbývá cca 1/6 výdajů (11 %) jde na investice a dary jiným subjektům

3. Struktura zdrojů ČCE

Financování projektů a činností ČCE pochází z **interních** a **externích** zdrojů. **Interní** zdroje získáváme mezi svými členy, příznivci a vlastní hospodářskou činností. Do interních zdrojů řadíme i prostředky vyplácené církvi ve formě příspěvků na činnost a finančních náhrad na základě zákona 428/2012 Sb. **Externími** zdroji jsou míněny granty, dary a dotace z veřejných rozpočtů na projekty.

a) Sborové finance

- a. Interní zdroje
 - i. salár
 - ii. sbírky a dary
 - iii. příjmy z hospodaření (z pronájmu, z prodeje tiskovin, poplatků za ubytování apod.)
 - iv. finanční výnosy
- b. Externí zdroje – dary, granty, dotace z privátních i veřejných prostředků

b) Finance povšechného sboru

- a. Interní zdroje
 - i. repartice
 - ii. odvody do personálního fondu
 - iii. církevní sbírky a dary
 - iv. výnosy z vlastní činnosti (z pronájmu, z prodeje tiskovin, poplatků za ubytování apod.)
 - v. finanční výnosy
 - vi. prostředky vyplácené státem dle zákona 428/2012 Sb. (příspěvky na činnost a finanční náhrady).
- b. Externí zdroje
 - i. dary, granty, dotace z privátních i veřejných prostředků

Dále v dokumentu zmíníme jen interní a externí zdroje, které označujeme jako fundraising – tedy dary, granty a dotace na všech úrovních. Neřešíme hospodářskou činnost, prostředky vyplácené státem či přerozdělované prostředky mezi organizacemi v ČCE.

4. Sborové finance

Základním příjmem sborů na činnost je **salár**. K osvětě saláru a na podporu jeho optimalizace vznikla kampaň „5 % a hlavu vzhůru“, jejíž výsledky lze hodnotit až po zpracování evidenčních dotazníků za rok 2020. Jsou však sbory, kde se při aktivním oslovení salár již výrazně zvýšil (v řádech desítek procent). Tato kampaň bude pokračovat další fází, kde budou prezentovány pozitivní příklady zvýšení saláru.

Pro **sborové sbírky** se ukazuje vhodná forma umístění QR kódů v online vysílání či u vchodu do kostela. Rádi bychom uzavřeli smlouvu s některým z poskytovatelů platebních terminálů tak, aby se daly sbírky platit platební kartou přímo v kostele. Zatím narážíme na podmínky (vysoký poplatek), ale jednání pokračují. Řada sborů využívá při sbírce při bohoslužbách tzv. „kupóny“ – nákupem v kanceláři je možné zahrnout dar do potvrzení o daru církvi ke snížení daňového základu.

Pro realizaci **sbírek mimo bohoslužby** je pro sbory nutné mít tzv. veřejnou sbírku (zákon dovoluje církvi sbírat pouze v prostorech určených k bohoslužbám). Veřejná sbírka zároveň umožňuje využití dárcovské platformy darujspravne.cz nebo darujme.cz, které ale církve (na rozdíl od jiných neziskových organizací) automaticky neuznávají jako způsobilou pro zahrnutí projektu do systému a rozhodují o schválení vždy až dle konkrétního účelu.

Zároveň je podstatné, aby byla možnost získávat **dary** online. V roce 2021 ÚCK nabídne šablonu možného sborového webu spolu s druhou nabídkou, šablonou zřízenou portálem evangnet.cz. Pro rok 2022 plánuje ÚCK zajistit program pro sbory, který rozešle automaticky na vložené maily potvrzení o daru, čímž výrazně zjednoduší práci sborových kancelářů.

Tradičně je církve příjemcem odkázaného majetku. Není důvod se mu vyhýbat. České i zahraniční neziskové organizace pořádají v tomto směru kampaně. My to neplánujeme, je však nutné být na závěti připravený a je nutné tuto oblast citlivě v církvi komunikovat.

Fundraising z externích zdrojů; z veřejných zdrojů v ČR si zajišťuje každý sbor sám. ÚCK podporuje sbory rozesíláním grantových možností, podle možností jim poskytuje konzultace a školení. Sbory spolupracují a koordinují přípravu projektů s ÚCK vždy při práci na projektech pro zahraniční církevní partnery (např. Kulatý stůl); v případě projektů spadajících obsahově do působnosti Jeronýmovy jednoty nebo pod výzvy vyhlášené v rámci Grantového systému pro diakonické a rozvojové projekty však předkládají žádosti v rámci těchto systémů s tím, že případné doporučení takto schváleného projektu k financování ze zahraničních zdrojů probíhá v rámci daného systému (jinými slovy: synodní rada trvá na koordinaci při oslovování zahraničních dárců).

5. Fundraising povšechného sboru – výsledky

Posílení fundraisingu a jeho zefektivnění je strategickou záležitostí a do budoucna fundraising potřebujeme. Rozpočtování povšechného sboru umožňuje určit, jak velký čas administrací žádostí i samotných projektů strávíme, a tedy jak je daná činnost efektivní.

Historicky jsme o fundraisingu v rámci povšechného sboru v 90. letech nemluvili a dodnes jsme příjemcem štědrosti ze zahraničí, které zajišťovalo a zajišťuje převážně ekumenické oddělení ÚCK, protože dary jsou navázány na velmi dobré vztahy s dárci z ciziny. Nejde však jen o příjem darů, s dárci spolupracujeme v řadě oblastí na společných projektech (např. Setkání křesťanů, společné semináře ad.).

Následně vzniklo oddělení fundraisingu, které zajišťuje získávání a administraci darů a grantů z České republiky a převzalo i administraci darů z ciziny. Část „fundraisingu“ z ciziny (např. Kulatý stůl) však zůstane i do budoucna v úzké spolupráci s ekumenickým oddělením. U projektů financovaných prostřednictvím Kulatého stolu je žádost psána sbory v součinnosti s oddělením fundraisingu ÚCK. Odpovědnost za realizaci projektu má v plné míře sbor, oddělení fundraisingu ÚCK nicméně průběžně kontroluje čerpání a vyúčtování.

Externí zdroje z České republiky spolu s již zmíněnou administrací zahraničních darů tedy zajišťuje pro povšechný sbor oddělení fundraisingu v rámci ÚCK. Na jaře 2021 má 1 úvazek na fundraising v ČR a jednu smlouvu (OSVČ) v ekvivalentu úvazku 0,5 pro administraci zahraničních darů, kdy dříve tato práce byla zajišťována na pracovní smlouvu (očekáváme úsporu prostředků).

Fundraiser získává z 85 % svého úvazku prostředky na projekty povšechného sboru z externích zdrojů v ČR a zajišťuje jejich celou administraci (žádost, průběh, vyúčtování) a z 15 % školí a radí sborům s dotacemi a granty.

V současné době jsou výsledky fundraisingu u firem, nadací a grantových agentur (tedy mimo Kulatý stůl) **neuspokojivé a dosahují zhruba nákladů na obsazení místa** – v roce 2019 bylo získáno **598 tisíc** korun, v roce 2020 to bylo **730 tisíc** korun. Pokud k nákladům na místo přičteme i režii spojenou s místem (kancelář, IT služby, personální apod.) jsme v nákladech na čisté získávání prostředků v mínusu, resp. na nule. To je do budoucna nepřijatelné.

V únoru 2021 byl proto stanoven plán, který do roku 2025 má dostat náklady na zisk prostředků z ČR včetně režie na pracovní místo na max. 15 %.

Pro první půlrok 2021 je pro fundraising stanovena cílová suma ve výši 1 milion korun, do konce roku další 1,185 milionu (výpočet je ve výši 40 % nákladů na místo s režii).

Obsah práce fundraisingu – shrnutí:

- 1) **zajišťuje finance na plánované projekty povšechného sboru** z českých a evropských zdrojů (současnost 0,85 úvazku fundraisera)
 - náklady hrazeny z darů a grantů samotných ve výši max. 15 % (nyní vyšší, na cílovou hodnotu se chceme dostat do roku 2025)
- 2) **konzultuje, školí a nabízí sborům ČCE grantové možnosti** (0,15 úvazku fundraisera)
 - hrazeno z repartic
- 3) **administruje dary z ciziny** (plnění OSVČ)
 - do budoucna max. 15 % z objemu darů, hrazeno z grantů samotných (nikoliv z repartic jako doposud)

Náklady na fundraising:

- Náklady na fundraising **povšechného sboru** jsou hrazeny z repartic, případně z grantů samotných, je-li v nich prostor.
- Náklady na **školení sborů a konzultace** jsou hrazeny z repartic. Výsledky lze těžko spočítat, ale sledujeme je a zpětná vazba sborů, kterou máme, je dobrá (je ale těžké určit, jakou váhu měla konzultace pracovnice fundraisingu při udělení grantu).
- Náklady na fundraising **zahraničních projektů** jsou hrazeny z repartic. Tyto náklady by měly v budoucnu nést obdarovaní (a ne celá ČCE) v maximální výši 15 % objemu darů, protože administrace vůči partnerům je nutná a musí ji zajišťovat ústředí.
- Cílem je tedy do roku 2025 snížit náklady na fundraising v ČR na 15 % objemu z celkově získaných peněz, které by měly dosáhnout ca 8,5 milionů korun ročně.

Kromě fundraisera je možné spolupracovat s externisty (OSVČ) za jasně daných podmínek, kdy náklady včetně administrace nepřesáhnou 15 % ceny projektu.

Dále je nutné zmínit **celocírkevní sbírky** (hlavní je Jeronýmova jednota). Jeronýmova jednota si zasluhuje do blízké budoucnosti daleko větší viditelnost a měla by se stát hlavní interní kampaní na získávání prostředků tak, aby objem prostředků rostl minimálně o míru inflace.

6. Kvalitní příprava projektů

ČCE chce napřít své síly tam, kde to má smysl, a to nejenom ekonomicky. Klíčovou roli hraje včasná a komplexní příprava celého projektu včetně rozpočtu a udržitelnosti. Zde platí pravidlo vyplývající z Řádu hospodaření církve, že chystané projekty s celkovými náklady nad 2 miliony Kč (jsou-li spojeny se závazky) musí být odsouhlaseny synodní radou po zralé úvaze odborníků.

Do ceny projektů na všech úrovních je nutné vždy zahrnout veškeré administrativní náklady s nimi spojené – tedy příprava, průběh a vyúčtování projektu. To se týká jak projektů na úrovni sborů, tak ÚCK včetně darů z ciziny. Zvláště u projektů povšechného sboru platí, že nejsou-li náklady projektů zahrnuty v jejich rozpočtech, jdou na vrub jiných společných zdrojů.

U projektů sborů s podílem prostředků z celocírkevních zdrojů (JJ, DaRP, Kulatý stůl ad.) je nutné zajistit vyvážené **vícezdrojové financování**, kdy:

- sbor vkládá **majetek či vlastní příspěvek**,
- další zdrojem jsou **seniorátní či povšechného sboru** (JJ, DaRP, Kulatý stůl)
- třetím jsou **externí veřejné** (dotace, granty) **či soukromé** (právnícké či fyzické osoby) zdroje.

Samostatnou oblastí je problematika **prodejů nepotřebného majetku**. Není neobvyklé, že jsou prodávány i ty majetky, co kterých bylo v minulosti investováno nemalé množství prostředků (např. z Jeronýmovy jednoty, dary z ciziny). Zároveň je řada objektů a cenností vedená jako kulturní památky se specifickými požadavky na rekonstrukce, resp. prodej. I z toho důvodu je nutné zajišťovat při rekonstrukcích, investičních projektech a prodejkách pečlivou a kvalitní přípravu.

7. Konkrétní opatření a podpora ÚCK fundraisingu vůči sborům

Pokračování „5 % a hlavu vzhůru“

Šablona web – ÚCK zřídí v roce 2021 šablonu možných webů pro sbory a nabídne je spolu s druhou šablonou zřízenou portálem evangnet.cz

Webová stránka s veškerými informacemi o interních (JJ, DaRP, fondy, Kulatý stůl, stáže ad.) i externích možnostech (nadace, firmy, ministerstva ad.) grantů

Pokračování jednání o platebních termínálech

Veřejná sbírka – v roce 2021 bude zřízena ze strany ÚCK veřejná sbírka s možností pro sbory + 2022 aplikace na posílání potvrzení o daru.

Zasílání monitoringu – 8–10 x ročně pro všechny zájemce z ČCE

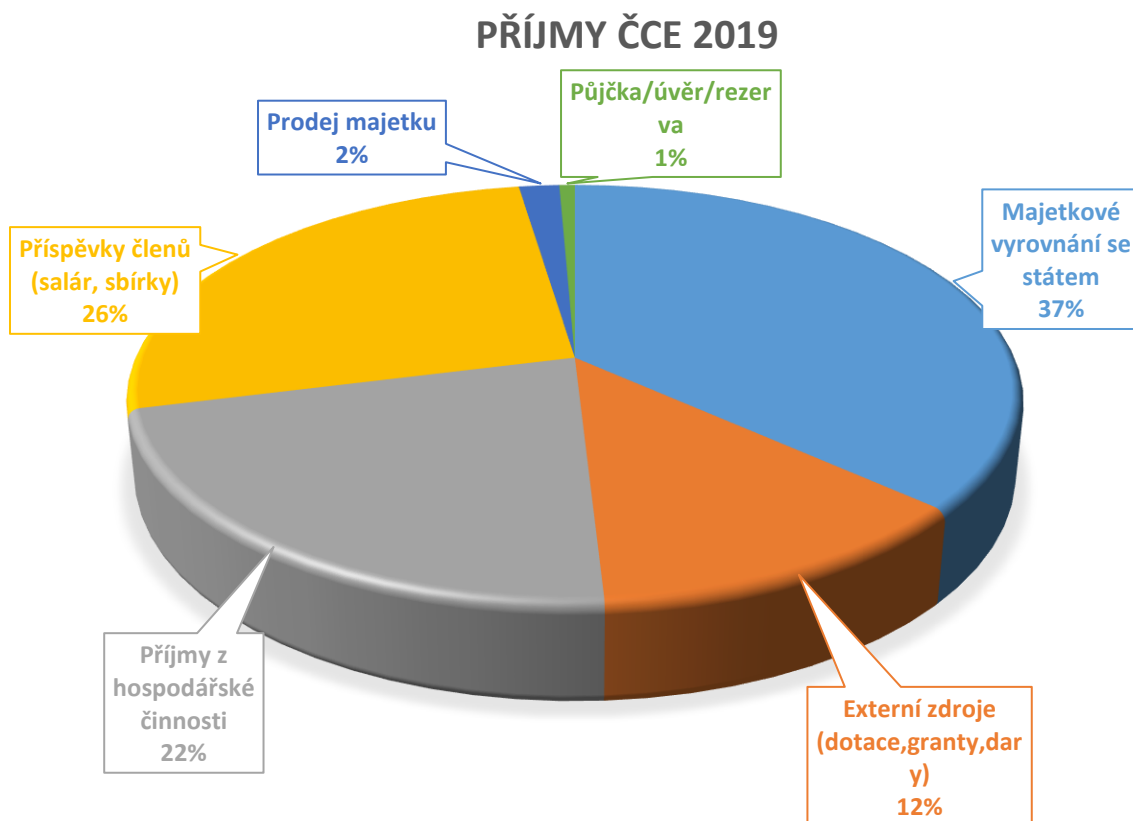
Konzultace pracovníka fundraisingu na ÚCK – telefonicky možné kdykoliv

Kampaň na sbírku Jeronýmovy jednoty (2022)

Konzultace kvalitní přípravy projektů viz kap. 6.

Příloha 1: Příjmy církve ze zahraničních darů

Rok	Částka v Kč
2008	10 032 361
2009	10 622 966
2010	8 043 694
2011	10 042 641
2012	5 405 153
2013	7 896 034
2014	10 285 048
2015	6 667 462
2016	6 352 512
2017	10 400 448
2018	15 621 747
2019	4 946 972
2020	8 301 695
Celkem	114 618 734

Příloha 2: Příjmy církve

Příloha 3: Výdaje církve

